

15. ROČNÍK DŇA HRANIA V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

21. SEPTEMBRA 2024 SA NA SLOVENSKU USKUTOČNÍ DEŇ HRANIA. PREDPOSLEDNÚ SEPTEMBROVÚ SOBOTU UŽ TRADIČNE VENUJME HRANIU A PREBUĎME SVOJE VNÚTORNÉ DIEŤA.

ČO JE DEŇ HRANIA?

Za vznikom Dňa hrania stojí americká káblová televízia Nickelodeon, zameraná na detských divákov. Cieľom tejto iniciatívy bolo odtrhnúť deti od obrazoviek televízorov, počítačov, tabletov či telefónov a prinútiť ich k tomu, aby sa hrali a podnietili tak aj zdravší životný štýl.

Na Slovensku sa tejto iniciatívy od roku 2010 chytilo občianske združenie *Vedecká hračka*, ktorá roky organizovala Deň hrania v SR.

Hra zastáva v životoch ľudí veľmi dôležitú úlohu už od počiatkov, keďže pomocou hry sa deti nielen zabávajú, ale aj športujú, učia sa a rozvíjajú svoje schopnosti.

Deň hrania sa nám snaží pripomenúť dôležitosť tejto činnosti, rozvíjať tak kultúru, tradičné hračky a možno deti aj dospelých niečomu novému aj priučiť.

Kontakt:

SNM – Múzeum bábkarských kultúr
a hračiek na hrade Modrý Kameň
Zámocká 1, 992 01 Modrý Kameň
tel.: +421 47 24 54 100

e-mail: dasa.durikova@snm.sk;

www.snm.sk/mbkh; www.hradmodrykamen.sk

PRIDAJTE SA K NÁM

Pridajte sa k iniciatíve a **21. 9. 2024** zorganizujte vlastný malý deň hrania.

Vyberte si vhodné prostredie, dvor, park, dom kultúry, klubovňu... a zapojte deti aj dospelých do hravých aktivít bez použitia mobilu. Dajte nám vedieť, radi Vám poradíme pri príprave. Potom nám pošlite správu (miesto, počet účastníkov, fotografie, videá) o Vašom Dni hrania.

Tvorte a hrajte sa!

Iniciatívy sa už tradične zúčastňuje aj Slovenské národné múzeum - Múzeum bábkarských kultúr a hračiek na hrade Modrý Kameň. Príďte 21. 9. 2024 na hrad, vyrobte si vlastnú vedeckú hračku, zabavte sa a užite si deň plný zábavy.

V prípade záujmu nás neváhajte kontaktovať!

VÍČIK - VEDECKÁ HRAČKA 15. DŇA HRANIA

Jednou z typických ľudových hračiek, ktorá sa s ľudstvom nesie už celé stáročia, je vlčík, inak nazvané aj vrtielka.

Prvý doklad o tejto hračke máme už z 2. tisícročia p.n.l. Vyrezávaný drevený vlčík bol objavený v hrobke kráľa Tutanchamóna. Oblúbený bol aj v Rímskej ríši a neskôr aj v stredoveku. Vyobrazený je napríklad aj na obraze Pietra Bruegela st. z roku 1560. Šlo o veľmi populárnu hračku, ktorú si mohli deti roztáčať napríklad aj bičikom. Poznáme rôzne verzie tejto hračky, ale v podstate ide o jednoduchý zotrvačník, ktorý pri rotácii okolo zvislej osi využíva gyroskopický efekt. Máme kruhové telo a jednu nôžku, na ktorej sa telo točí a točí, až kým sa vlčík nespomalí natoľko, že hračka zastane a padne na bok.

STROBOSKOPICKÝ EFEKT

Vlčík je ideálnou hračkou na sledovanie tzv. stroboskopického efektu.

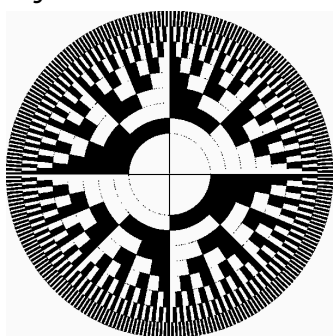
Tento efekt je založený na tom, ako rýchlo dokážu naše oči vnímať jednotlivé podnety. Kvôli tomu vzniká zvláštny efekt, akoby sa plocha vlčíka pohybovala naraz do opačných strán.

Tento efekt vieme dosiahnuť umiestnením stroboskopického kotúča na telo vlčíka. Na tomto kotúči sú v riadkoch umiestnené čierne a biele plochy, ktoré sa postupne zhusťujú. Pri rotácii sa plochy zlievajú a naše oči niektoré časti vnímajú ako stojace, iné sa pohybujú opačným smerom – všetko záleží na tom, ako rýchlo sa vlčík točí. Dôležité je, aby na rotujúci vlčík s obrázkom svietilo pravidelne blikajúce svetlo – pri slnečnom svetle efekt nevznikne.

Tento efekt môžeme sledovať aj pri striedaní iných druhov farieb - napríklad žltej a modrej - a v tomto prípade môžeme vidieť aj miešanie farieb. Ak je vlčík dostatočne rýchlo roztočený, tak sa žltá a modrá zlejú do zelenej, kvôli nedokonalosti ľudského zraku.

Viac informácií nájdete na:

<https://kuzelnafyzika.sk/vedecka-hracka-transformer/>

Detail z obrazu *Detské hry*, Pieter Bruegel st., 1560.

VÝZVA - ODMENA

Vedecká hračka, o. z., Banská Bystrica, odmení vedeckou hračkou každého autora originálneho vlčíka alebo pôvodnej stroboskopickkej hračky, ktorý pošle fotografiu alebo video takejto vlastnej hračky na mailovú adresu vedhra@pobox.sk do 30. 9. 2024.